

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én másfél iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Ném tagok egész évre 2 frrtal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtaték.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az Erdélyi Gazda

kiadó-hivatalához
czimzandók.

A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Aron, Bárány Jósika Sámuel, Szabó Sámuel, Vörös Sándor
felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: Közgyűlési meghívó. — Meghívás. — „Értesítés“, VII. vándorgyűlésről. — Havi emlékeztető április hóra. — Szarvasmarhatenyésztésünk állapota. B. O. — Még egy pár szó a vetést pusztító herányóról. Baktsi Ádám. — A kert trágyázása. — A tehének elvetélése. — Kihasztnált cserliszt alkalmazása a faiskolában. — Karók tartóssá tétele. — A vetési csigák irtása. — Jó kerti gyep nevelése. — Mozgás befolyása a tejelésre. — Hirdetmény. — Egy-letti mozgalom: Vél. ülés márczius 17-én. — A birtokrészek telki szolgálmai. — Szerkesztői posta. — Piaczi árak. Hirdetések. —

Közgyűlési meghívó.

Az erdélyi gazdasági egylet alapszabályszerű, rendes közgyűlését **1887. vasárnap, május hó 1-én délelőtt 10 órakor** fogja saját helyiségében (Bel-középutca 11-ik szám gr. Mikó-féle ház I. emelet) megtartani, miről az egylet helyt lakó és vidéki t. tagjai azon kéréssel hivatnak meg, miszerint a kijelölt helyen és időben minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmányának Kolozsvárt, 1887. márczius 17-én tartott r. k. üléséből.

Szabó József,
egyleti alelnök.

Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Meghívás.

Az erdélyi gazdasági egylet **állatkiállítási szakosztálya 1887. május hó 1-én d. u. 3 órakor** az erdélyi

gazdasági egylet hivatalos helyiségében (Belközéputca 11. szám Gróf Mikó-ház I. emelet)

évi rendes közgyűlést tart,

melyre a t. tagok (részjegybirtokosok) ezennel meghivatnak.

A részletes napirend idejekorán fog közététetni.
Kolozsvárt, 1887. márczius hó 21-én.

Sigmond Dezső,
szakosztályi alelnök.
Gamauf Vilmos,
szakosztályi jegyző.

Értesítés

az erdélyi gazdák VII-ik vándorgyűléséről és az azzal összekötendő termény-, állat- és iparkiadásokról.

Az erdélyi gazdák 7-ik vándorgyűlése folyó 1887-ik évi október hó 15, 16, 17 és 18-ik napjain lesz Deésen megtartva, mely alkalomra a haza minden gyakorló gazdáját, mint általában a mezőgazdaságnak minden barátját tisztelettel meghívjuk.

Ezen vándorgyűléssel a szolnok-dobokamegyei gazdasági egylet áltai rendezett termény-, állat- és iparkiadítás van összekötve, melynek szabályzatát 7. alatt mellékeljük.

A vándorgyűlésen ugyan mindeki jelen lehet, de tanácskozásokban és kiküldetéseken csak az vehet részt, ki folyó évi szeptember 11-étől kezdve a felkért intéző bizottság pénztárnokától (Deésre Boros Ödön urnak czimezve) két osztrák értékű forintért tagsági igazolványt vált, mely tagsággal a fenti jogokon kívül még a következő előnyök vannak összekötve u. m.

1. Ezen igazolvány előmutatása mellett a vándorgyűlés tagjai a magyar államvasúton és a szamosvölgyi vasúton a rézsökre kieszközölnö árkedvezményvel fognak utazni, mely annak idején külön közhírre fog tétetni.

2. A vándorgyűlés tagja a terjedelmes részletes jegyzőkönyvet és melán más a gyűlés és tárlatra vonatkozó nyomtatványt díjtalanul és bérmentve nyeri.

3. Az igazolvány előmutatása mellett, a tagok a tárlatokat díjtalanul látogathatják.

4. Igazolványt váltott tagok Deés város t. polgárainak szives ajánlata folytán szálással fognak ellátni.

Részletes beosztás.

Első nap, szombat, október 15-ike. Délután 3 órakor a vándorgyűlés megnyitása, kiállítási bíráló bizottságok, valamint az intéző bizottság által kitűzött birtokok meglátogatására kiküldendő bizottságok megválasztása, a kitűzött kérdések tárgyalása.

Második nap, vasárnap október 16-ika. Délelőtt 9 órakor a vándorgyűlés és kitűzött kérdések tárgyalásának folytatása.

Délelőtt 10 órakor az állatkiállítás megnyitása és területi meglátogatása, ennek megtörténtével a termény- és iparkiállítások megnyitása és meglátogatása.

Harmadik nap, hétfő, október 17-ike. A látogató és bíráló bizottságok kirándulása és működése.

Negyedik nap, kedd, október 18-ika. Délelőtt 8 órakor kirándulás Deésaknára, bányaünnepély megtekintése. Délután 2 órakor a vándorgyűlés zárulása, a kitűzött kérdések tárgyalásának befejezése, a látogató és bíráló bizottságok jelentéseinek előadása. Az ülés bezárta után az állatkiállítási jutalmak ünnepélyes kihirdetése és kiosztása.

Ötödik nap, szerda, október 19-ikén. Délután 2 órakor a Báró Bánffy Dezső alapítvány kamataiból rendezendő kancza-csikó díjazás megtartása. Délután 3 órakor Fejérváry Károly alapítvány kamataiból 40 arany első díj kitűzése és szolnok-dobokamegyei lakosok versenyzésével rendezendő ügétő verseny megtartása.

Ezek után hivatkozással az erdélyi gazdák vándorgyűlési alapszabályának 13 §-ára felkérjük a t. hatóságokat, egyleteket és magánosokat, hogy a vándorgyűlésen tartani és tárgyalatni óhajtott szakelőadásokat, thémákat, kérdéseket vagy indítványokat készen kidolgozva és írásba foglalva legkésőbb f. évi szeptember hó 10-éig az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatalához eljuttatni sziveskedjenek, hogy azok a négy héttel megelőzőleg közzéteendő részletes napirendbe felvehetők legyenek.

Kelt Kolozsvárt és Deésen, 1887. márczius 17-én.

Az erdélyi gazdasági egylet A szolnok-dobokai gazdasági
nevében: egylet nevében:

Szabó József, s. k.
egyleti alelnök.

Br. Bánffy Dezső, s. k.

főispán, mint kiállítási és vándorgyűlés deési intéző bizottságának elnöke.

Gamauf Vilmos, s. k.
kir, tanácsos, egyleti titkár.

Szemmáry József, s. k.
titkár.

Havi emlékeztető.

Április.

Ház és udvar. Megmaradt szénaboglyák és szalmakazlak ismétellen befedetnek. A téli és tavaszi szelek által megrongált épületek kijavítását megkezdjük.

Kazal és asztagfenekek a trágyadombra szállítatnak, vagy szétterítve nyári almozásra fölhasználhatók.

Gulyaálláson meggyűlt törökbuszár vagy egyéb szalmaféle kupokba hanyva, nyári tüzelőt pótol.

Legelőkön levő vályuk, kútak, aklok használható állapotba helyeztetnek.

Szántóföld. A tavaszi szántást vetést folytatva bevégezzük.

Veremből és pinczéből a burgonyát kiszedjük, vetésre kiválogatjuk és azonnal eke vagy kapa után elvetjük, a burgonyát vetés előtt, szabad levegőn néhány napra szétterítgetjük és meghervasztjuk, miután a tapasztalás igazolta, hogy a megfonnyasztott burgonya nemcsak minőségre, hanem mennyiségre is tökéletesebb gumót terem.

A törökbuszvetést e hó közepén megkezdjük és pedig szórva, eke után, vagy sorvető géppel. Utóbbi vetésmód azért előnyös, mert a növények sorai kapáló és töltőgető ekével mivelhetők, tehát megkíméljük a kézimunkát.

Tököt, paszulyt vethetünk a törökbusza közé.

Zöld takarmányul törökbuszát kevés czirokkal és kölessel most vethetünk. Augustus-september hóban használandó zöld takarmányul ajánlatos e hó vége felé rozstot vetni.

A luczernások fogasolása legsürgősebb teendőink közé tartozik.

A kikelt zabvetések száraz időben meghengereztetnek.

Rét és kaszálók legeltetése szigorúan tiltatik, hacsak szénatermeléseinket szándékosan apasztani nem akarjuk.

Szénamurva vagy fűmagvak, a ligetes vagy gyéren benőtt helyeken elhinthetők.

Kaszálókra öszszel hordott burgonyaszár, vagy egyéb szálas trágya összegereblyéttetik és elszállítatnak.

Állattenyésztés. Az igás ökör és fejős-tehenek takarmányrozzsal élelmezhetők. Száraz takarmányhoz szokott állatokat azonban csak lassu átmenetben, szénával vagy szalmával keverve, szoktassuk hozzá.

Esőben nemcsak a talaj kergesedik meg, hanem a jármosok nyakát is feltöri a járomfa. Kisebesedés esetében az igás marhák nyakát olomecetes vízzel vagy szappános borszesszel dörzsöld be.

E hó végén gulya-ménes füre kerül; szükséges azonban nekik még reggelenként kevés szénát-szalmát adni, nehogy a deres vagy egészen gyenge fűtől veszedelmes hasmenést kapjanak.

Csikós kanczák kijárhatnak ugyan, de minden meghűléstől óvatnak és a gyepelés mellett reades aarakolásban részesülnek.

A juhok már megélnék a legelőn, de el ne mulasztjuk sóval ellátni őket. Hideg esőben az anyajuhok bárnyaikkal fedél alá hajtandók, nehogy a fiatal gyenge állatok megfázzanak és tömeges elhullásuk által károsodjunk.

A meddő sertések ugaron, gyepen élnek, a szoptatós koczák még zsákra szorulnak, a malaczkok most szoknak ételre. Száraz, tiszta aljról folytonosan gondoskodjunk. A melegebb napok beálltával a kis malaczkok szabadba eresztetnek. A napfény neveli a szép malaczkot, de természetesen csak úgy, ha a kellő élelmezés sem marad el.

Szőlő. A szőlőt általánosan kikötjük; az első kapálást végezzük lehetőleg mélyen és darabosan, hogy levegő járja és melegedjék a talaj; meredek hegyoldalon gondoskodni kell, hogy a roha-

mos esők a föld javát le ne mossák és azért kapálás után minden ötödik sor között kapával nagyon csekély mennyiségű árkot huzunk, melyben a víz ereje mindannyiszor megtörvén, a magával sodort jó földet lerakhassa.

Uj szőlők ültetésének most az ideje; az ültetésre szánt helyet egyenes — északról délre irányuló — sorokra mérjük ki, négyszögben egymástól minden irányban 1 méter távolságra, az így kijelölt pontokon ásunk egy 45 centiméter mély, ugyanolyan hosszú és 30 centiméter széles gödröt, ennek fenekére teszünk egy jó marék teljesen elkorhadt trágyát, reá egy ujnyi porhanyó földet, most beléfelejtjük harántékosan — a hegynek döntve — a vesszőt, úgy, hogy csak felső szeme nézzen ki a földből és a vessző a hegynek álljon, a gödröt termékeny földdel betöltjük és ha csak lehet beiszapoljuk; a vesszőnek künmaradt hegyét pedig egy marok földdel betakarjuk. Hacsak lehet mindig gyökere vesszőket ültessünk, mert biztosabban fogannak és korábban jutnak termésre; ültetéskor úgy kell azokat megtakarítani, hogy a gyökeret kellően visszameteszük, a hajtások közül a legerősebbet egy szemre visszavágjuk, a többi teljesen lemetszük; a nap heve és a szárító szél ellen vízzel telt cseberbe állítjuk, vagy nedves pokróczba takarjuk.

Ha ezen munkákkal készek vagyunk, állítunk szőlőiskolát; az e célra szánt vesszőt egy-két hétig vízbe áztatjuk, hogy a vessző épségéről meggyőződést szerezhessünk, mire az ültetést a beiszapolás alkalmazásával végrehajtjuk. A vesszőnek fél méter hosszúságon legalább 4–5 szemmel kell bírnia, de csak olyan tökéltől szedjük őket, melyek a faj jellegét leginkább kiüjtetik, legszebben díszlenek és jó termést hoznak; erre mindeddig kevés gondot fordítottak, pedig nagy fontosságú és követését eléggé nem ajánljuk.

Pinczében az új borok másodszor lehuatnak most már lehetőség elzárva a légtől, mert a hosszas szürcsöléssel sok szesz és különösen sok illat menne kárba; ha borod még nem tiszta, — de különben egészséges — ne aggódj érte, majd el készül a negyedik lehuzásig, csak telve álljon mindig a hordó és tiszta legyen pinczéd!

Gyümölcsös. Ha a fák ültetését eddig nem végeztük be, úgy azt most e hónap elején okvetlenül be kell végezni. A fák gyökerei beiszapolandók, a kiültetett fák körül a földet rövid szalmával vagy polyvával hintjük be, hogy megakadályozzuk a nedvesség kigőzölgését és hogy hőmérséke mindig egyenlő maradjon. A gyenge fák mellé rakott karókat szorgalmasan meg kell vizsgálni: a roszak és hiányzók utánpótlatának; ezek kötéseit átvizsgálándók, ha elromlottak vagy meggyengültek, újra kötendők. A gyümölcsfák oltását folytatjuk. A télen megirt és előkészített jegyáblák (czinkusok) elhelyezendők.

Faiskola. A csemetek metszését, utánpótlását bevégezzük. A megfogamzott szemzés csapra metszendő. A csemete iskolák és magyások megkapalandók és tisztán tartandók. A vadoncokat mikor 3–4 levéllel bírnak, kiszedjük és szivgyökereiket átültetéskor visszacsipdössük; ezen munkát borult időben kell végezni. Eleven kerítéseknek való csemetek kiültetendők.

Konyhakert. A magnak való növényeket, u. m. káposztafélék, répa, czékla, murok, petrezselyem, pasztinák, zeller és hagymaféléket ki kell ültetni. Mindenféle borsó, spenót, retek, répafélék, hagymák szabadon veteményezhetők. Ha szép időjárás van, kísérletképen paszulyt is vethetünk. Korai káposzta, salátafélék és zeller a melegágyakból a szabadba kiültetendők. Burgonyát és törökbuzát ültessünk a konyha szükségletére. Hónapos retek és saláta szabadba vethető. Ablak nélküli melegágyakat készítetünk a szabadban kiültetendő növények, palántok számára. Melegágyakban, cserepekben, szabadba ültetésre, dinnye és ugorkamagot vethetünk. A melegágyak gondosan szellőztetendők, meleg, napfényes időben az üvegáblák levétehetnek és estére

megint visszahelyeztetnek és gyökény vagy szalmataróval befedetnek. Ha a melegágyak kezdenek kihűlni, azokat fris trágyával kell körül rakatni. Ugorka, paszuly, hónapos retek, saláta, melyek melegágyakban neveltettek, kiszedhetők és felhasználhatók.

Diszkerf. Diszfák és cserjék átültetése bevégeztetik. A túlevelű fákat akkor kell átültetni, mikor hajtani kezdenek. A virágágyások beültetendők egy és két évi virágokkal, u. m. nefejejs, sileno és császarszakállal. A szegélyezésre szaporított növények átültetendők. Azon virágok, melyek az átültetést nem kedvelik, most rendeltetési helyekre vettetik, u. m. Collinsia, Convulvulus, Delphinium Ajacis, Escholtzia, Ipomea, Lathyrus, Lavatera, Lupinus, Nemophila, Reseda. A gyepeket javítjuk és a szükséghez képest újakat alakítunk. A gyepek széleit élesen kell levagdálni; az utaknál arra kell ügyelni, hogy egyenlő szélesek legyenek; most poronddal meg kell hordatni őket. A nyári virágok, ha az időjárás megengedi, ágyásokba kiültetendők. A szönyeg (Teppich) ágyásoknak való növények a melegágyakból kiültetendők és az időjárás szeszélyei ellen védendők. Virágházakban a melegházi és virágágyásokba való növények átültetendők. Az oltott cserjéket, diszfákat és rózsákat szoktatni kell a szabad levegőhöz; ezért naponta fris szellős helyre tegyük ki. Georgina-hajtásokat le kell vagdálni és azoknál porondos földre, gyökereztetés végett dugványozni.

Méhészet. E hóban megnyílik a mező méheink számára, kitehetjük hát, illetőleg kibocsáthatjuk népség tekintetében gyengébb kasainkat is. A szabadban való méhészkedés megkezdésével minden figyelmünket a kellő vizsgálódásra irányozzuk. A legcsekélyebb tisztátalanság is, ugymint penész, egérrágcsálás stb. jó éles lépmetsző késsel eltávolítandó. A lépet, ha elpenészedve vagy egerek által megrongálva nincs, kimetszeni káros; ez ellen valamennyi méhész-tekinély fel is szólal, a fiasításig gyakorolt metszés pedig — a mint azt még korunkban is igen sokan teszik, — még inkább hibáztatandó. A méhlokokon nyílásokat, repedéseket ne tőrjünk, a gyengébbek röplyukait kis ujnnyira szükítsük, hogy a rablók és molypillék annál kevésbé férhessenek hozzájuk. A történetű meganyátlanodáson a martiusban irt módon segítünk, t. i. egyesítés által. A mely család étetési segélyünkre szorul, azt este felé tiszta, egészséges, jó mézzel tápláljuk mindaddig, míg a mező elegendőt nyújt. Most az ideje, hogy a herelépeket kímessük és helyükbe, a menynyire csak lehet, munkás méh-sejteket alkalmazunk.

Erdészet. A főhasználat a fák szállításán kívül a magas hegyeken fekvő erdők letarolására terjed ki. A cserhántásra szánt erdők szintén letarolandók és a fák lehámozandók. Mellékhasználat. A vigályítás és szurokgyűjtés folytatandó, a köztes használatra kiadott területek mivélés alá veendők. A szükséges vesszők e hóban gyűjtendők és a legeltetésre szánt területek kiadandók. Erdővédelem. A falopások ellen védjük az erdőt és a víz által okozott károk helyreállítására, valamint a behajtott marhák által okozható károk elhárítására figyelemmel legyünk. Erdőmivélés. A vetés, ültetés és dugványozás folytatandó és az erdei kertek szorgosan gyomlalandók. Vadászat. E hónapban a fajdkakasok, őzbakok vadgalambok és vizimadarak lőhetők.

Szarvasmarhatenyésztésünk állapota.

Néhány évvel ezelőtt igen erélyesen és széles körben megindult a mozgalom arra nézve, hogy szarvasmarhatenyésztésünket kissé elhanyagolt és e miatt komoly aggodalmakat keltő állapotából kiemeljük és céltudatosan erőteljes fejlődésnek indítsuk. Eme cél megvalósítására igen helyes irányból indult meg a mozgalom, tervszerűen és kifogástalan szakavatottsággal

történt minden, s ugyyszólva már az első befektetett garasnak, a legelőbb megvásárolt apaállatnak kézzel fogható eredményei voltak.

Minden elfogulatlan ember — s ezek közt különösen a mezőgazda érezte, hogy a mi ezen a téren történik, régi mulasztásnak, céltalan tévelygésnek, s a már határt alig ismerő indolentiának jóvátételére, ellensúlyozására, — teljes egészében pedig egyik legértékesebb nemzeti vagyonunk megmentésére irányul.

Az első lépés a gondoskodás útján a szarvasmarhaállomány összeírása volt, mely elijesztő valóságban tárta föl a létezett bajokat. Csak néhány megyében ezerekre ment az apaállatok hiánya, s még reménye sem mutatkozott ezen szomorú állapot javulásának. A tenyésztőanyag mennyisége évről-évre ijesztően fogyott, minőségileg pedig szemlátomást hanyatlott. A végleges pusztulás képei tisztán csoportosulva álltak a kormány szakemberei előtt; tehát gyorsan kellett tenni, s helyzetünkhöz mértén tetemes pénzáldozatokat hozni, hogy a közállomány megmentessék.

A legszerencsésebb gondolatok egyike az volt, hogy ha már tenni kellett valamit, nem félrendszabályhoz nyultunk, hanem erős kézzel, kiváló szakértelemmel véglegesen óhajtottuk rendezni szarvasmarhatenyésztésünk ügyét. Ez volt az alapeszme akkor, midőn a tenyésztőeszközök az egész országra kiterjedőleg megállapítottak, s az egyes vidékek gazdasági-éghajlati- és egyéb viszonyaihoz mértén a szarvasmarhák fajtabeli minőség szerint állami kedvezményel importáltattak. Így kezdődött meg a nyugati kulturfajták behozatala; a fehér hazai fajta tenyésztésének gyámolítására pedig a tordai bikatelep felállításával tettük meg a második lépést.

Berendeztetett tehát a tordai bikatelep, s ezzel megkezdődött szarvasmarhatenyésztésünk erélyes támogatása. Örömmel láttuk, hogy ezzel és a kapcsolatosan jött intézkedések által, rövid idő alatt, aránylag kevés áldozattal, sokat, maradandót és nagyon üdvös dolgokat vittek keresztül.

Jól tudjuk, hogy az állattenyésztéstéren nagy hiányokat rövid idő alatt pótolni nem lehet, s az eredmény, melyet ezen a téren — mondhatni: igen olcsó szerrel elértünk, sokkalta becsesebb előttünk, hogysem annak csak látszólagos kockázatlanságánál is szavunkat ne hallassuk.

Kötelességet teljesítünk, midőn a legnagyobb elismeréssel emeljük ki a megállapított tenyésztési elvönöket, s hasonlóképp cselekszünk, midőn örömmel vesszük tudomásul a már eddig elért nagy eredményeket, — de kötelességet teljesítünk akkor is, midőn a terv kivételénél, az elért eredmények megtartásánál és várható fokozásánál az ingadozás első jeleit felemlítés nélkül nem hagyjuk.

Az alap igen jól meg van vetve ahhoz, hogy szarvasmarhatenyésztésünket államilag segítsük, s szakértelemmel mindaddig gyámolítsuk, míg arra szüksége leend. De féluton megállni a végeredménnyel annyit tesz, mintha mitsem tettünk volna, s így legfeljebb annyit érünk el, hogy nem ma fog az ügy elveszni, hanem holnap. Egy igen jól kidolgozott tervnek

hibás kivitele végleg megsemmisíti a várt jó eredményt, míg a jó kivitel a rosszul készített tervet is hasznossá teheti.

Itt a terv jó, csak a kivitelnél ne legyünk ingadozók; vegyük figyelembe a helyzet követelményeit, gazdáink gondolkodás módját és a rendelkezésünkre álló eszközöket.

A helyzet követelménye az, hogy a megkezdett uton — nem csökkentett — hanem fokozott erővel haladjunk, mert még ma is ott állunk, hogy egyik megyében — az apaállat-szemlélbizottság hiteles összeírása szerint — 75 tenyészbikával van kevesebb, mint lenni kellene.

Ismerve a körülményeket, biztosan mondhatjuk, hogy ilyen megyéje hazarészünknek még több is van. És a mi az így van, addig másfelől azt tapasztaljuk, hogy a tordai bikatelepen alig száz darab tenyészbika van felállítva eladásra; dacára ennek megengedjük, — sőt hisszük is — hogy még ez sem fog onnan mind elvitetni. Hanem hát, ki — vagy mi ennek az oka? Ha jól vizsgáljuk senki, hanem a „mi“ hagyományos indolentiánk. Nem elég minket a jóra édesgetni, de meg kell keresni a módot, a mely által kissé kényszeríteni lehessen annak felhasználására.

Nem óhajtja senki, hogy a szarvasmarhatenyésztés segélyezésében annyira menjünk, mint azt a lótenyésztés terén tettük; nem azért mintha az ide áldozott százezerekből vissza nem térülne aránylag legalább is annyi, mint az oda adott milliókból, hanem csupán azért, mert olyannyira eldélgetni egy tenyészgátat, hogy még husz éves korára se birjon csak némileg is a maga lábán megállni, csakugyan veszélyes dolog, s elvégre ez a dédelgetett erőteljes ficzkó, a kik által — és a kikért ilyen módon neveltetett — utóbb azoknak lesz terhére, miglen elkövetkezik az idő, hogy vénségére kell megtanítanunk a maga lábán járni.

A lótenyésztés terén követelt eljárást tehát senki sem óhajtja a szarvasmarhatenyésztés körül ismételni, de igen is óhajtja minden gondolkodó mezőgazda, hogy itt a megkezdett uton fokozott tevékenységgel haladjunk. Sajnos, ez ma már nem történik. A nyugati fajták importja mintegy kardesapással be lett szüntetve anélkül, hogy az eddig importált tenyészgátok nagy része gyökeret vert volna a hazai földbe, s megkezdte volna módosító hatását az egyes vidékek kisebb gazdáinál, — anélkül, hogy a nagyobb gazdaságokban is teljesen otthonossá válhatott volna, azaz minden remény nélkül arra, hogy a hova tétetett, fennmaradása — emberi fogalmak szerint — mindenkorra biztosítva volna. Elismerjük, hogy ezen importoknak a nagyobb mértékben való folytatása ellen a „ragályos tüdőlob“ rohamos terjedése magas gátat emel, de az elérni óhajtott cél és az áldozatok, melyeket úgy a miniszterium, mint az egyesek evégből eddig hoztak, mégis megkövetelték volna, hogy ne zárassék el egyszerre az állami segéllyel való behozatal útja. Minden azonban minket nem érint közelebről, mert bizonyos, hogy az importált nyugati tenyészgátok egyes helyeken mégis diszteni fognak és csak örvehdhetünk, ha majd a már nálunk meghonosodott tarka-marha utódaiból fedezhetjük szükségleteinket; kevesebb lesz ezzel a risikónk és annál nagyobb a reményünk, hogy a mit vettünk, az náluk is diszteni fog.

Egészen más hatással van ráunk a miniszterium azon újabb intézkedése, melylyel már ez idén rendkívül megszorítja a hazai tenyészbikák bevásárlását, s olyan követeléseket támaszt, mire a tenyésztők nagy része nem volt elkészülve. Igaz, hogy ez a követelés magában véve igen helyes és tenyésztési szempontból nagyon hasznos, de semmiesetre sem időszerű. Ez nagy hiba és csakugyan ide illik fentebbi mondásunk, hogy: ismerünk kell gazdáink gondolkodás-módját.

Azt mondtuk fentebb, hogy a szarvasmarhatenyésztés gyámolítására az apaállatokban észlelt hiány készített bennünket; a közéletben is érezhető kezdete tehát az volt a dolognak, hogy mindenfelé igen keresetté vált a bikaborju; megfizette jól az állam és örült mindenki, ha valamire való anyagot kaphatott. Az így összevásárolt anyagot aztán igazi bőkezűséggel adta a községeknek a kormány, s daczára ezen nagylelkű eljárásnak, a bika utáni kereslet az állami telepen nem lett oly nagy, mint azt a feltüntetett szükséglet után várni lehetett volna; a miből önként következik, hogy a tényleg fennállott szükséglet csak részben fedeztetett, részben pedig még ma is fennállott.

Sajátságos az emberek gondolkodás-módja; a magyar gazda is sok mindent szeret részletesen megfigyelni, hanem az őt legközvetlenebbül érintő közigazdasági kérdések alapos megismeréséhez nem nagy hajlandóságot mutat. A szóban levő ügygyel is így történt. A tehetősebb gazda látva az áramlatot és érezve annak előnyét, nem annyira az ügy nagyságáért melegegett fel, hanem az ebből származó előnyök kihasználásához látott. Nevelte és vette össze a bikaborjut, hogy aztán jó áron eladhassa; nem törődött annak minőségével és így azzal sem, hogy valjon ezáltal használ-e majd a miniszterium által oly melegen felkarolt ügynek. A kormány őszintén óhajtott a bajon segíteni, s mindenekelőtt azon volt, hogy a számszerint kimutatott hiányt pótolja, s így minőségre az első időben ő is kevesebb súlyt fektetett. Ez az eljárás igen helyes volt, s teljesen megfelelt a helyzet követelményeinek. Hanem aztán mi származott ebből? — Az a közönség, a melynek az érdekében mindez történt, kezdte becsülni a kapott anyagot; ha ingyen kapta: rámondta, hogy „rosz“; ha pedig valamicskét kellett érte fizetni, a bírálatot még egy jelzővel megtolda, s lett: „drága és rossz“. És mi a különös? ezt olyan emberektől is lehetett hallani, a kik évenként adogatták bikaikat jó pénzért az államnak; nem gondolták meg, hogy ha rossz is, ha drága is, az ő hibájuk, mert hiszen ők nevelték és ők adták el.

Bármennyire igazságtalanok is az itt említett bírálgatások, a végeredményük mégis az lett, hogy tartózkodók lettek az emberek az állami bikateleptől és kezdték erősebb bírálat alá venni a tartást, nevelést, gondozást stb. Ez az áramlat folyton terjedt, s eljutott a legalsóbb rétegekig. Persze mint már előbb is mondtuk, minden igaz alap nélkül. De ha valamit ócsárolni kell, ki keresi ahhoz az igaz alapot?

Ezek tények, melyeket a jelenben elhallgatnunk nem lehet; kell hogy lássák az ügy intézői, lássa a tenyésztő gazda és lássa a nagy közönség, hogy milyen helyzettel áll szemben.

Rámutattunk, hogy az állam kezdi tevékenységét csökkenteni; láttuk, hogy a tenyésztő gazda első sorban, még a nagy

cél kockáztatásával is a maga érdekét szolgálta, s láttuk, hogy mindezek mellett a közvélemény veszélyessé válható tévedésben leledzett: — nincs tehát más hátra, minthogy értsük meg egymást és a közös nagy cél érdekében használjuk fel a még rendelkezésünkre álló eszközöket.

Az ügy intézőinek, lehetnek általunk nem ismert erős indokai arra nézve, hogy az idén mintegy 40 %-al kevesebb bikát akarnak vétetni, mint az előző évben, sőt még azt is megértenénk minden magyarázat nélkül, hogy a vétel föltételeit szigorították, s olyan anyagot kívánnak venni, a mely nemcsak testalakulásaira, de fejlődésre nézve is magas fokon áll. — De a szarvasmarhatenyésztés mai állapotát tekintve, s nevezetesen pedig tekintve első sorban azt, hogy a tenyészbika hiány egyes vidékeken még ma is rendkívül nagy: legalább is korainak tartjuk ezt a lépést. Ha pedig más oldalról vesszük figyelembe ezen intézkedés hatását és azon állattenyésztő gazdák álláspontjára helyezkedünk, a kik jó reménység fejében — talán egyszerűen nyereséggel — de bizonyára áldozatokkal is nagyobb mérvben fogtak a bikanveléshez: határozottan károsnak kell tekintenünk az ilyen váratlanul jövő intézkedéseket. Ott a hol tervszerint dolgoznak, miúdig el lehet az ilyen lehangelő és nagy anyagi kockázattal járó tényt háritani a gazda fejről.

Ha egyszer arra a meggyőződésre jutottak az ügy intézői, hogy a bikaszükséglet már kellően fedezve van és az eddigi eredmény veszélyeztetése nélkül kevesbithetik a vételt, nagyobb tekintettel lehetnek a megvásárlandó állatok minőségére, úgy már legalább is egy évvel előbb figyelmeztethették volna a tenyésztő gazdákat azon szándéokra és követelményekre, melyeket maguk elé tűztek. Ekkor bizonyára nem fordulának elő olyan esetek mint ma, hogy 10—20 darab 2½—3 éves korig fölnevelt bikából 1—2 drb lesz csak megvásárolva. Hát aztán a többivel mit csináljon a gazda? Van az ilyen üzletben haszon? És mi lehet ennek a következménye? — Bizony nagyon könnyen az, hogy veszélyes visszaesés áll be ezen a téren; miután pedig az általános szükséglet tényleg még fedezve vics, néhány év múlva újra követelőleg áll elő a helyzet, keresni fogják a bikát és jól megfizetik még a selejtest is; — egyesek újra nekifognak a tenyésztésnek, s a mi hasznot egy-két év alatt összehoznak, egy a maihoz hasonló eset ismétlődése által rövid idő alatt elvesztik. Így aztán mindenki áldoz, de senki sem nyer, még a szarvasmarhatenyésztés ügye sem.

Hogy ez a visszaesés a legnagyobb valószínűséggel be fog következni, az épen a gazdák tulnyomó részének gondolkodás módjában gyökerezik. A reményeiben megszalott tenyésztő ugyanis nem azzal nyugtatja meg magát, hogy majd jövőre jobbat, megfelelőbbet fog tenyészteni, hanem egyszerűen ki mondja az ítéletet, hogy bikát nem érdemes nevelni és jövőre nem is fog tenyészteni. Ez így van, s noha senki sem követelheti jogosan a maga részére, hogy az általa nevelt bika az állam által megvettessék, mégis mintegy rá tart a gazda erre a vásárra és nagyon megérzi ha ettől minden átmenet nélkül elcsúszik. Ezt az átmenetet tehát meg kell csinálni az ügy intézőinek annál inkább, mert állapotaink még mindig olyanok, hogy — az egész ország szükségletét véve alapul — egyetlen felesleges

bikával sem rendelkezünk, sőt ellenkezően, még mindig igen nagy a bika-szükséglet.

Ezt bizonyára az ügy intézői is igen jól tudják, de ők nem küldhetik a közönség nyakára a szükségelt anyagot, ha az önbeltetéséből nem kéri. Ez való, hanem ha komolyan akarunk segíteni a bajokon, akkor nem szabad azt bevárunk, míg az a falusi bíró lelkesül a közös nagy célért, de fel kell használnunk a rendelkezésünkre álló eszközöket és ezek segítségével ki kell erőszakolnunk a helyes irányban való törekvést.

A törvényhatóságok egy részénél már is alkottak szabályrendeleteket az állattenyésztés emelése céljából, s ezek alapján több helyen működnek az apaállat-szemlélő bizottságok. Szerintünk itt kellene az ügyet határozott akarral támogatni. Mindenekelőtt ilyen szabályrendeletek mielőbbi megalkotására kellene a törvényhatóságokat felhívni és szigoruan ügyelni arra, hogy az alkotandó szabályrendeletekben sok legyen a közös vonás és főbb pontjaira nézve egyöntetű legyen az eljárás. Minden törvényhatóságnál feltételezhető annyi érzék a közgazdasági ügyek iránt, hogy ilyen szabályrendeletek megalkotásával nem fogna sokáig késni. Ha aztán az állattenyésztési bizottságokban hely biztosítanék az állami állatorvosoknak, közvetlenül lehetne befolyásolni a tenyésztés ügyét és nem kellene a nép felvilágosodására évtizedekig várni. Kitűnnének a hiányok és ezek pótlására hamarosan meg lehetne találni a módot, s — ha másképp nem lehetne — egyelőre áldozni kellene rá, ha ugyan áldozatnak nevezhető az olyan befektetés, a mely rövid pár év alatt csaknem megkétszerezi magát.

Ennek a kezdetnek szép sorozata következne, mert az állattenyésztési bizottságokat a folytonos működés olyan helyzetbe juttatná, hogy kerületük területén nemcsak a szükségletet, de a tenyésztett felesleget is nyilván tarthatnák és lassankint minden állami kedvezmény és közvetítés nélkül kezdenék szükségleteiket a mutatkozó feleslegeseiből fedezni, kezdenék az immár gyámságra jutott szarvasmarhatenyésztést lassankint nagykorúsítani, erősíteni és, nagyon hiszem, hogy teljesen megóvnák ezt a tenyésztést az olyanféle végelgyengüléstől, mint a milyenbe lótenyésztésünk jutott. Nevelnének a kiválóbb tenyésztők jó bikát a saját gazdaságuk részére és nevelnének egyesek a közönség részére is. Mindemellett megmaradna az állami tevékenységnek az a tér, a melyen a legüdvösebb dolgokat mivelhetné hazai tenyésztésünk érdekében. A bika-nevelő telepek ekkor emelkednének igazán arra a magaslatra, a melyen látni óhajtjuk őket; elvesztenék ugyan közvetítő jellegüket, de a már eddig is alkalmazott mintaszerű kezelés mellett nagyon keresetté válnának, s végül nélkülözhetlen tiszta forrását képeznék a jó tenyészanyagoknak.

Ha tehát figyelembe vesszük a helyzet követelményeit, ha tudjuk gazdáink gondolkodás-módját és használni akarjuk a rendelkezésünkre álló eszközöket: egy pillanatig sem szabad ingadoznunk, sőt ellenkezően fokozott tevékenységgel kell legalább arra törekednünk, hogy a mutatkozó bika-hiány minél előbb pótolassék. Ha ez meg lesz, akkor teljes figyelemmel lehetünk az állomány javítására, s eljön az ideje annak is, hogy az egyes községek minden közvetítés nélkül, a saját erejükre támaszkodva pótolják bikaszükségletüket.

Ezen az uton haladva, az állam lassankint a felesleges terhektől menekszik és egyuttal a gazdaközönség is megtanulja, hogy mivel tartozik önmagának, látni fogja, hogy nem az állam, de ő van hivatva ezt a tenyésztést fentartani és erőssé tenni. Az állam is feloldozva itt a felesleges tehertől, erőt vehet magának legszebb feladatához: — a tiszta fajta-ban tenyésztett anyagnak legtökéletesebb alakban való előállításához, fentartásához és tenyésztéséhez. —

B. Ó.

Még egy pár szó a vetést pusztító hernyóról.

Az „Erdélyi Gazda“ 1886 évi 24-ik számában a vetést pusztító hernyók kiirtása van közölve, melyre szerkesztő ur több megjegyzést tesz, ezekre felhiva érzem magamat felvilágosítással szolgálni.

Az 1-ik megjegyzésre (Csimasznak a cserebogár álcáját szokták nevezni; azonban nem lehetetlen, hogy némely vidéken az itt szóban forgó Agrotis hernyók neveztetnek így) azt felelhetem, hogy a hol a vetést a hernyók pusztították — ott a károsult földbirtokosok nagyon jól megismerték a kártékony hernyókat; látták, hogy a bőre feketés-szürke és kemény, azért a meghasított vessző közé a nyakánál fogva jól behuzható, a teste egyenlő vastag, 2 1/2 cm. nagyságra is megnő. Több helyen csimasznak nevezik, s vannak a kik tudják azt is, hogy abból lesz a cserebogár, — de ezek egyike sem segíti elő a csimasz kiirtását, már pedig a főczél a csimasz kiirtási módja.

A 2-ik megjegyzésre (Némely madár u. m. a varju stb. szedegeli ezen hernyókat jelző-vessző nélkül is; — csak hogy egy-egy évben sok hornyó levén, a madarak azt felszedni nem győzik. Vajjon többet pusztítanak-e a hernyókból ilyen jelző-pálcák alkalmazásával, mint a mennyit azok nélkül? és vajjon ezen hernyó lágú és könnyen szakadozó testalkatánál fogva alkalmas-e a vesszőbe huzásra? ezt természetesen csak a közlő ur tudhatja saját tapasztalatai nyomán. A tulajdonképeni csimaszt bele lehet a vesszőbe szorítani, mert bőre kemény; de ha az Agrotis hernyót megszorítjuk, akkor teste szét állik; ha pedig meg nem szorítjuk, akkor a vesszőből kimászik.) csak az mondandóm: hogy az élelmet kereső varjuk, bibickek, csókák, héják, kányák, kisebb-nagyobb szárnyasok a mezőn s a falvakban és mindenfelé, a földhöz közel repülve keresik az általuk megfogható s élelmükre felhasználható a földszinén levő hernyókat, szárnyas és szárnyatlan bogarakat, egereket, rézefiákat, tyukokat, csirkéket stb. de még eddig nem tapasztaltam, hogy a földből egyik is kikaparta volna a lábával az élelmére szükségességet, emberi utmutatás nélkül. A szántóföldeken igaz hogy többször sok csimasz van, — de apró s azért sok fér egy szárnyas begyébe s ha hernyó sok van, — úgy az azokat pusztító éhes szárnyasok is sokan vannak.

A 3-ik megjegyzésre végül (Közlő ur a rongálni kezdett oldalon ajánlja a vesszők felállítását, minthogy azonban gyakran az egész területen, sőt az egész határon egyszerre lép fel a hernyó, a vesszőket mindenütt kellene felállítani.) úgy tapasztaltam, hogy a csimaszok a vetés pusztítását mint az aratók, sorba veszik s egy-egy szálát imitt-amott meghagynak ugyan

épen, de látszik, hogy a vetés meddig van kirágra s oda kell a kirágott és kirágatlan zöld vetés szélére felszurkálni a hernyós vesszőket. Ezen jelző-vesszőktől egy decziméter távolságra néhány fejétől megfosztott hernyót kell tenni, hogy a vesszőkbe mozgó hernyókat észrevevő madarak a földön is találva táplálékot, ezek felszedése közben a földben mozgó hernyók zaját észrevegyék s azokat kikaparva elpusztítsák. A hernyóknak fejük lecsipése úgy tétessék, hogy a testben levő hig rész ne folyjon ki, mert különben csak a bőr marad s azt a földön nem látják meg az éhező szárnyasok.

Székely-Kocsárdon a legnagyobb földbirtokos több napon 20—25 emberrel szedette személyes jelenlétében egy 4 holdas szántójából a vetést pusztító csimasz hernyókat, azután kezdte szedni a csimaszokat egy másik 7 holdas táblájából, amelynek egy részén már kirágták volt a hernyók a zöld vetést. Ezen birtokos közel volt az én szántómhoz, amelyben épen akkor a hernyók pusztításával foglalkoztam s azért eljött hozzám s kérésére elbeszéltem, a csak akkor tanult irtási módot; melynek célravezetőségét a vetésemen működő biciczek igazolták; megköszönve adott utasításomat, azonnal elment embereihez a munkát abban hagyta s az általam ajánlott eljárást foganatosította, mint biztos módot a kártékony hernyók kiirtására, mert a mi vetéseinkből pár nap alatt a hernyókat mind kiszedték a szárnyasok, de ahol az említett eljárás szerint nem intézkedtek onnan a hernyókat sem pusztították. —

Székely-Kocsárd,

Baktsi Ádám.

A kert trágyázása.

A „Gyümölcsészeti füzetek“ Lieballd Bénitől a „Kertnek okszerű trágyázása“ című cikket közölték, melyből az alábbiakat vesszük át.

A kertésznek célja kis helyen sokat termelni, miért is a trágya okvetlenül szükséges, enélkül kertész-üzletet képzelni sem lehet. Azonban a trágya minősége s különösen a trágyázás végrehajtása oly két sarkalatos pont, mely a termés sikerét nagyon befolyásolni képes. Innét van, hogy a trágyázás nem mindig biztosítja a sikert, ismernünk kell tehát azon tényezőket, melyek a trágyázás hatását befolyásolják. Ilyen a trágya érettségi fokának helyes megválasztása a használathoz. A trágya-anyagok erjedési folyamatukban a talajt befolyásolják és úgy a talajra, mint a növényzetre e folyamat előrehaladottsága szerint különbözőképen hatnak.

Megkülönböztetünk u. i. erjedetlen vagy éretlen szalmás trágyát, erjedésben levőt, továbbá zsiros szalonnás és végül túlérett portrágyát; hogy ezek közül melyiket használjuk arra röviden felelni nem lehet, mert tekintetbe jön a talaj alkata, a trágyázás ideje és a termelendő növény sajátja is. Laza homokos talajra a friss vagy erjedésbe levő trágyát ne alkalmazzuk, mert ennek laza szerkezete a trágya illékony tápanyagait nem köti le mind és sok kárba vesz, de az ily talajra az érett trágya sem ajánlható, legjobb a zsiros, szalonnás trágyát, kisebb időközökben tehát gyakrabban és nem nagy mennyiségben alkalmazni. A homoktalajt alaposan lehet agyag vagy márgával való keverés által javítani s azután a termőerőt trágyával fokozni.

Jó szolgálatot tesz a zsiros trágya a meszes talajnál; téves ama nézet mintha az ily trágya a meszes talajt túlhevessé tenné s ez által a növényzet kiséülését okozná. Különösen a nedvűsabb sertés és szarvasmarha trágya ily talajokra igen előnyös hatása. Szalmás és félérett trágyának nehezebb kötött talajoknál van helye. „Itt ugyanis többet használnak közvetett mint közvetlen szereplésökkel, amennyiben alátakarásuk által a levegőt a földbe vezetik és itt az ásványi részek folytonos elmállását és vegybomlását idézik elő, tehát amellet, hogy a talaj korhany tartalmát gyarapítják, egyuttal a levegő s nedvesség folytonos bevezetése által az agyagtalaj tulságos kötöttségét lazítják és így a növény-gyökerek szabadabb terjeszkedését idézik elő.“ Az ily trágyázásnak ősszel kell történni s tél beállta előtt még sekélyen földdel alátakarva lenni. A kertben a felültrágyázás is fontos szerepet vihet, e célra mindig érett trágya alkalmazandó. Ez esetben a felső föld nem repedezik meg, a magvak kikelése ezáltal meg van könnyítve s a növények minden eső vagy öntözés alkalmával feloldott tápanyagokhoz jutnak. Ily felültrágyázásnak hátrányául róják fel, hogy a veteményeket elgazosítja, ezen is segíthetünk oly módon, ha olthatlan meszet adunk hozzá s vízzel meglocsoljuk, ekkor a kifejlődő hőség a gyommagvak csirázó-képességét megszünteti. Az okszerű trágyázásnál még ügyelnünk kell arra is, mily növényt akarunk termelni. Az egyik növény pl. szereti a friss trágyát, míg a másiknak az méreg. Minden leveles kerti termény t. i. mely nem magtermelésre van szánuva; szereti a friss trágyát, ilyenek a laboda, spenót, sóska és káposztafélék.

A megelőző 2—3 éves trágyázást szeretik a hagyma-termők és répaneműek. A bab, pityóka, borsó pedig a friss trágyát épen nem kedvelik, ezek alá tehát vagy még a megelőző évben, vagy pedig érett trágyával trágyázzunk. . . .

E cikk több pontjában némi kis tévedés van, melynek helyrehozását kötelességünknek tartjuk, amennyiben homokföldnél az érett portrágya alkalmazásánál sem kell félni attól, mintha azáltal a talajt lazítanánk, ellenkezőleg, az már az erjedésen teljesen túl levén a talajt nem melegíti, a levegő behatását sem közvetíti miként a száias trágya; ellenkezőleg majdnem egészen tiszta televény és oldható sókból áll s a televénynek azon tulajdonságánál fogva, hogy a nedvességet még az agyagnál is jóval nagyobb mértékben képes felvenni, a homok-talajok kötöttségét némi részben fokozza. Az érett, felültrágyázásra ajánlott portrágyának égetett mészsel való kezelésére pedig azon megjegyzésünk van, hogy ily uton az értékes ammoniák elillanását vagy a vízzel való elfolyását eszközöljük; ezen fontos növényi tápszernek pedig lehetőleg kimelésére vagyunk utalva, nem pedig arra, hogy azt vegyületeiből kiűzzük; ott, hol nem annyira a trágyázás, mint a talaj elfedése a cél, még a meszezés inkább alkalmazható. —

A tehenek elvetélése.

Franciaország némely részében (írja a „Földmívelési Érdekeink“) a tehenek elvetélése járványszerű jelleget öltött, ugyannyira, hogy a baj meggátolására az ottani földmívelési miniszter enquetet hívott egybe és Nocard tanárt megbizta a be-

tegség megvizsgálásával, e szakértő jelentése szerint: a járvány bár lassan, de biztosan terjed, az elvetélt tehenek legközelebbi szomszédjai kapják meg leghamarább a bajt. Egészséges vemhes tehenek, ha az elléstől csak pár hét van hátra, mentesek maradnak; de ha több hónapig állnak az inficiált istállóban, biztosan áldozatul esnek. Az elvetelés korábban mint a vemhesség 4-ik hónapja nem következik be.

E betegségnél legnagyobb baj, hogy a teheneknél később a hágatás nem eredményes, s a legjobb tenyészállatot is el kell adni. E járványszerű betegség megelőzésére és gyógyítására ajánlható 1. Az istálló talajt oly oldattal megöntözni, melynél egy liter vízben 40 gr. rézgálicz van feloldva. 2. A vemhes tehenek hüvelyébe fecskendezzünk, minden héten a következő keverékből: higany sublimatból 10 gr.-ot feloldunk 100 gr. 36%-os szeszbe, ehhez 100 gr. glicerint adunk s az egész 20 liter tiszta esővízbe keverjük el. Ezen folyadékba mártott szivacsosal mossuk le az állat hátsó részeit minden reggel. Elvetelés esetén a méhlepényt és magzatot tűz vagy forróvíz által meg kell semmisíteni és a méhet a leirt folyadékkal kancsukcső segítségével kiöblíteni. Ez eljárás már is; többfelé alkalmazva; kedvező sikert mutatott.

A kihasznált cserliszt alkalmazása a faiskolában.

Ha faiskolának talaját apróra felporhanyitva, közvetlenül a felporhanyítás után mintegy 15 cm. vastagon, kihasznált timár cserliszettel betérítjük, ennek előnyei a következők lesznek.

1. Ezen takaró tisztán fogja tartani faiskoláinkat minden gyomtól, e szerint tehát megkímél bennünket az annyira költséges és időrabló gyomirtástól és faiskolánk mégis mindig tiszta lesz.

2. Ezen takaró alatt talajunk még a legszárazabb nyári napokban is nedves marad, minek folytán csemetéink jelentékenyen nagyobb és szebb tenyészetet fognak tanúsítani.

3. De talajunk nemcsak nedves, hanem laza is marad ezen takaró alatt, minek folytán kapálunk sem kell azt, tehát megint költséget és időt takarítunk meg. Ugyanis a mit az erdőben a moha és levéltakaró, melyet az első 10 évben egy tapasztalt erdész sem fog eltávolítani, az erdőben tesz, ugyanezt eszközli a faiskolában a kihasznált cserliszt takaró; azonkívül pedig, néhány év alatt korhannyá változván, ha ez a talajba beleásatik, porhanyítani segíti a talajt.

4. Sok mindenféle rovar álcájától tisztítja meg a talajt, különösen pedig megakadályozza, hogy a cserebogár a faiskolába rakja petéit.

5. A cserliszt takaró különösen előmozdítja a csemeték gyökérképződését, minek folytán a csemeték növekedése sokkal erőteljesebb és egészségesebb.

6. Még az idősebb gyümölcsfák is, melyek tányérja kihasznált cserliszettel van betérítve, nagyobb termékenységet tanúsítanak és szebb gyümölcsöket nevelnek.

7. Ha annyi kihasznált cserliszt fölött rendelkezünk, hogy azzal 30—40 cm. vastagon utainkat betéríthetjük és ezen rétegre egy vékony réteg mürnyát hordhatunk, akkor mindig gyomtól tiszta utaink lesznek.

Minálunk ezen anyagot rendszeren a községek széleire hordják, vagy azzal a folyókat rondítják be; mivel pedig előnyei, a fentebbiek szerint, oly jelentékenyek, érdemes volna annak felhasználására több gondot fordítani.

(Gy. K. f.)

Karók tartóssá tétele

Hogy a fák mellé vagy szőlős, komlós kertekbe stb. alkalmazott karókat oly állapotba hozzuk, hogy azok évek során át biztosan és szilárdul álljanak s ne törjenek le, ajánlható száraz karóknál a megszenesítés, zölden vágott karóknál pedig a rézgáliczczal való impregnálás. Az előbbi eljárás következőleg történik: Ha a fenyőkarók, — mert karcsu növésük és olcsó áruk folytán többnyire ezeket használjuk — teljesen ki vannak száradva, a héj lehántása és meghegyezés után szenesítsük meg azokat kissé nagyobb darabon, mint a mennyire a földre jutnak. A megszenesített részt azután rögtön bemázoljuk forró kőszénkátránnyal, s egy homokbuczkába dugjuk. Itt a kátrány a homokkal szilárd kérget képez, mely meggátolja, hogy a talajból a nedvesség a fába hatoljon. A nedvkerítés ideje alatt zölden vágott karókat azonban téves dolog volna így kezelni, mert ezek ilyenkor belülről korhadnának és még hamarabb megromlanának. Ezeket legcélszerűbb rézgáliczczal beitatni, más szóval impregnálni. A karókat ez esetben meghántván és meghegyezvén, alsó részüket rézgáliczoldatba állítjuk és addig hagyjuk ott, míg csak a gáliczoldat a karókon egészen azok közepéig fel nem szívárog, amit kívülről is könnyen fel lehet ismerni a zöld színről, melyet az ilyen fa felvesz. Ezt a gáliczoldatot, mely a zölden vágott karókat több éven át — voltak rá esetek, hogy tizenkét évig is — tartósakká és rothadásmentesekké teszi, oly módon készítjük, hogy valamely kádban, pl. petroleumos horban, a rézgáliczot 2 : 100 arányban vízben feloldjuk. Hogy ez oldat a karókba minél teljesebben és gyorsabban behatoljon, kitesszük azokat a teljes napsütésnek, a mikor is felül a nedvesség igen gyorsan elpárolog, s minél gyorsabban és nagyobb mértékben történik ez, annál élénkebben emelkedik felfelé a karókban a gáliczoldat, annál tökéletesebb lesz az impregnálás. Őt — nyolcz nap alatt a karók készen vannak, s azonnal fel lehet őket használni.

(F. É.)

A vetési csigák irtása.

E csigák tudvalevőleg nagyon sok kárt okoznak kertjeinkben, mert kiváló előszeretettel pusztítják a fiatal finomabb növényi részeket, s ezért főleg az újonnan kiültetett palántákban tesznek kárt. Gyakran hallani, hogy kitünő szer a csigák irtására a csibék és kacsáknak a kertbe való hajtása, mert ezek mohón falják a csigákat, csakhogy azt nem említik, hogy mily kárt tesz maga baromfi a fiatal növények kikaparása és letaposása által. Ez a kár pedig nem jelentéktelen, s valószínűleg ez lesz az oka, hogy legtöbb gazda nagyon meggondolja a dolgot, mielőtt a baromfit kertjébe bocsátaná. Kitünő szernek bizonyult azonban a csigák ellen az oltott méz, a melynek használatánál a következők tartandók szem előtt: A frissen égetett meszet egy táliba helyezzük és lassan hideg vizet öntünk rá, de éppen csak

annyit és nem többet, mint a mennyit a méz magába szívni képes. A méz csakhamar gőzölni kezd és lisztszerű méshydráttá omlik szét, melyet a kihülés után azonnal palackokba töltünk és jól záró parafával eldugaszolunk. Ha a csigákat irtani akarjuk, a mézporból egy-két maroknyit egy porfujtatóba tesszünk s a mézport az illető veteményes ágy felett, melyet a csigáktól meg akarunk szabadítani, egy méternyire a levegőbe fújtatjuk. A rendkívül finom por valóságos porfelhőt képez a veteményes ágy felett, mely azután a növényekre száll alá, s minden csigát, a melyre a maró pornak csak egy kis része is rászáll, elpusztít, a növényeknek azonban nem árt meg. Legjobb e munkát közvetlenül a nap felkelte előtt vagy késő alkonyatnál végezni, mert ekkor a csigák legelés céljából kimásznak a földből. A mézpor különben nemcsak a csigákat, hanem a hernyókat és gilisztákat is elpusztítja. Ha este az ágyat mézporral behintjük, reggelre mindig nagy számú döglött csigát stb. fogunk rajta találni. — (F. É.)

Jó kerti gyep nevelése.

A ki jó kerti gyepet nevelni akar, az mindenképp a talajt mivelje meg jól s ne rigolirozza azt, hogy a terméketlen réteg felülre jusson. Czélszerű a földet egyengetni s jól megtrágyázni s egy-két évig kapásnövényeket termelni benne, mert az ilyen föld legalkalmasabb kerti gyep nevelésére. Ha könnyű a föld, úgy szántóföldről szedett agyagfölddel és érett trágyával javítsuk. Az agyagot és trágyát jól össze kell keverni és legalább oly mélyen a földbe juttatni, a mennyire az ásó behat. A gypmagot legjobb április végén vagy május elején vetni, akkor a gyommagvak már kihajtván, a gyomnövények további fejlődése megakadályoztatik. Vetés után a bevetett földdarabot le kell hengerezni. Gyepneveléshez következő magkeverékek alkalmasak: 1. három rész lolium perenne, egy rész agrostis stolonifera, egy rész poa pratensis és 2. két rész agrostis stolonifera, két rész agrostis capillaris, egy rész lolium perenne. Igen finom gyep nevelése céljából a keverékhez még egy rész cynosurus cristatus, árnyas helyekre pedig egy rész poa nemoralis kevertetik hozzá. A magokat vetés előtt jól össze kell keverni; minél sűrűbb a vetés, annál jobb. A gyepet, hogy szép legyen, gondosan ápolni kell, minél a víznek nagy szerepe van. A gyepet soha se hagyjuk igen hosszúra nőni. Minél gyakrabban nyessük, annál rövidebb és üdebb lesz a gyep. —

(Sz. b. g. I.)

A mozgás befolyása a tejelésre.

A gyakorlatra nézve nagy jelentőséggel bír annak eldöntése: minő befolyással van a mozgás a tejelésre? mert sokan vannak, akik azt tartják, hogy minden izomtevékenység csökkenti a tejelést, míg mások ellenkezőleg a mozgás jótékony befolyását vitatják. Erre nézve igen érdekes kísérletek tettek: 30 tehénnek teje naponként megvizsgáltatott. A tehének részben egész nap az istállóban állottak, részben az istálló közvetlen közelében levő kifutóban naponként egy óráig szabad mozgást tehettek; egyébként takarmányuk, fejésük, etetésük ideje stb. az egész kísérleti idő alatt ugyanaz maradt. A tehének augusz-

tus 2—22-ig folyton az istállóban állottak, augusztus 23—29-ig naponként félóra mozgást tehettek, augusztus 30-tól szeptember 5-ig ismét folyton istállóban tartózkodtak, szeptember 6—15-ig fél órára szabadba bocsátottak és végül szeptember 16—22-ig ismét istállóban tartottak. Kitűnt, hogy azon idő alatt, míg a tehének mérsékelt félóra mozgásban részesültek, a tejhozam emelkedett, és pedig nem csupán az iz minőségére, hanem a zsír- és caseintartalomra nézve is. A mérsékelt mozgás tehát előnyös a tejelésre, az eröltetett és a tulságos azonban hátrányos. Mindkét jelenség igen érthető; mert míg egyrészt az izomtevékenység az anyagcserére, az emésztésre stb. jótékonyan folyván be, a tejelési hozam emelkedik. Mérsékelt mozgás mellett az utóbbi tulsók mozgásnál az előbbi hatás fog tulsúlyra lépni. A legeltetés tehát — feltéve, hogy a legelő közel van — mindenesetre előnyösebb a folytonos istállózásnál, mivel az állatok jobb egészségi állapota és étvágya következtében a mozgás által előidézett productioesökkenés ellensúlyozva leszen. A folytonos istállózásnál tehát ajánlatos a tehéneket naponként bizonyos ideig szabadon bocsátani, mert az ennek következtében előidézett nagyobb munka bőven megtérül az állatok jobb egészsége s a nagyobb tejhozam által. (M. Sz.)

Hirdetmény.

Egyéves méncsikók vásárlása az állam részére.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint a Királyhágon tuli részekben az egyéves méncsikók nyilvános vásárlása következő helyeken és napokon fog megtartatni; még pedig: Maros-Tordamegyében Maros-Vásárhelyen 1887. évi április 18-án d. után Háromszék-megyében Sepsí-Szent-Györgyön 1887. évi április 29-én d. után.

Felhívotnak tehát mindazon tenyésztők, kik jól kifejlett, szabályos alkatu és erős csontu egyéves méncsikókat eladni kívánják, hogy azokat a fentnevezett napon és helyen megjelenő bizottságnak a községhez előtt bemutassák.

Figyelmeztetnek a tenyésztők, miszerint ez évben csak a legjobb minőségű és arra nézve is megfelelő csikók fognak megvétetni, miért is gyengébb minőségű vagy tulságos arra tartott csikók elővezetése csak felesleges fáradságot okozna. Továbbá csupán oly egyéves méncsikók fognak az állam részére megvétetni, melyek származása apai részről hiteles fedeztetési jeggyel kimutatható. Előnyben részesül pedig az oly csikó, melynek jó alkatu anyja is elővezettetik.

A megvásárolt csikók a miniszteri vásárló biztos által rögtön a helyszínén kifizettetnek és átvéttetnek.

Ezen méncsikóvásárláson kívül a szokásos lótenyésztési jutalomdíjosztások is meg fognak tartatni, melyeknek helye, ideje és feltételei iránt a hirdetmény később fog közzététetni.

Földmívelés-, ipar- és keresk. m. kir. ministerium.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1887. márczius 17-én.

Tartott alelnök Szabó József elnöklete alatt. Jelen voltak: Sipos Gábor, Dr. Szentkirályi Ákos, Reich Albert, Tóth Zsigmond, Nagy Lajos, Molnár Sándor e. ügyvéd, Gamauf Vilmos e. titkár, Fényes Károly mint jegyző.

24. Márczius 3-án tartott ülés jegyzőkönyve felolvastatván — a mainak hitelesítésére Nagy Lajos, Dr. Szentkirályi Ákos és Tóth Zsigmond tagtársak kérettek fel.

25. Székely-keresztúri János Szentkirályi Árpád évdíjaz tagul ajánlkozik — örömmel fogadtatván, kötelezvénye a pénztárhoz tételik át.

27. E. titkár előterjeszti, hogy elnök úr ő nagyméltósága szóval és írásban azon kijelentést tette, hogy az april 12-ére tűzött közgyűlésen egyéb hivatalos elfoglaltsága miatt nem elnökölhetne; ellenben május hó 1-én azon helyzetben lenne, hogy a tisztét teljesíthetné; — igazgató választmány kedves kötelességének tartván az elnök úr ő nagyméltóságának jelenlétét és közreműködését az egyleti közgyűlésnek biztosítani, a határidőt május 1-ére kitűzi s erről ő nagyméltóságát ismételt felkérés mellett tisztelettel értesíti.

28. Szolnok-doboka-megyei g. egylet 119/887 sz. a. a deési vándorgyűlésnek általa közlött napirendjét ismételtlen a változatlan elfogadásra ajánlja; — igazgató választmány a megkeresésnek eleget tévén a vándorgyűlési értesítést kinyomatni és külön meghívó kíséretében az összes társ-egyleteknek megküldeni fogja.

29. Kozsmezgye alispánja 1848 sz. a. a szabályrendeletnek a külön pásztorlás eltiltását elrendelő czikkei ellen folyomódott községek beadványait belügyminiszteri utasítás folytán szakértői véleményezés végett egyletünkhöz teszi át — igazgató választmány egyhangulag kimondja, hogy a külön pásztorlás, annak számos hátránya miatt egyáltalában meg nem engedhető, a három felfolyomódó község tehát úgy elvi, mint gyakorlati szempontból elutasítandó, az indokolás pedig a választiratban részletesen kidolgozandó.

30. Bereg-szentmiklósi állami népiskola befásítás czéljából 50—60 csemete díjtalan átengedését kéri, — miután állami intézmények segélyezése, különben sem tartozik egyletünk hatásköréhez, miután továbbá jelzett iskola egyleti területünkön kívül fekszik, — a kérés teljesíthető nem volt.

31. Sipos Gábor indítványozza hogy a cserebogár, csimaz és esetleg más káros állatok szedése bizonyos jutalom mellett törvényhozásilag vagy legalább szabályrendeletileg elrendeltesék; — miután egyletünk a mezőrendőri t. j. megfelelő kérdőpontjaira adott válaszában teljezen az itt hangoztatott álláspontra helyezkedett, legczélszerűbbnek mutatkozik a t. tagtársnak indítványát a szövetségbe lépett g. egyletek májusi közgyűlése elé terjeszteni s a kérdés elintézésének sürgetését onnan kérni és várni.

Hitelesítik:
Tóth Zsigmond,
Nagy Lajos,
Dr. Szentkirályi Ákos.

Szabó József,
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos
egyleti titkár.

A birtokrészek telki szolgálmai.

A mezőrendőrségi törvényjavaslat ügyében a miniszteriumhoz érkezett anyagnak folytatását a következőkben adjuk:

Vannak-e és mily telki szolgálmai, melyek a földbirtokokat terhelik?

A szolgálmai terhelők-e és miként lehetne az elérendő czél kockáztatása nélkül a birtokosságon könnyíteni?

Vannak-e hátrányos szolgálmai és miként lennének az okozott hátrányok orvosolandók.

Arra nézve, mi értendő telki szolgálom alatt, a jelentéstevők nagyrésze nem birt helyes fogalommal. Ebből ered aztán, hogy a czim alatt felsorolják a papok és tanítók járandóságait, az Erdélyben még fennálló „taxákat“, az ármentesítési költségeket, a közmunkát, sőt az állami és községi adót is. Valódi szolgálmaikról kevés jelentés tesz említést. Ilyenek az átjárás közös vagy magán itató helyekre, szántás és vetéskor más földjén fordulás, kaszáláskor vagy betakarítás alkalmával idegen telken való járás-keelés. Ide számítható még az erdei és tarló legeltetés, a viznek le és átvezetése, víz-merítés, a papokat és tanítókat illető legeltetési jog.

A szolgálmai, a dolog természeténél fogva, a szolgáló telek úrára nézve mindig terhelők.

A javítás módja lenne a tagosítás keresztülvitele, az utak számának korlátozása, illetőleg az egyes parcellákhoz vezető utak kijelölése. Másnak bevetett földjén fordulni ne legyen szabad.

Arra nézve, mely szolgálom érvényes, a telekkönyvi rendtartás határoz s bejegyzés nélkül a szolgálom nem volna figyelembe veendő.

Tényleg azonban oly abususokat, melyek egy bizonyos időn át fenállottak, már kifogástalan szolgálomnak tekintenek.

A jogtalan átjárás, legeltetés, mit sokan szolgálomnak tekintenek, egyszerű kihágást képez s mint ilyen büntető úton szüntethető be.

Trágyázáskor vert utak károsak lévén, ezen munkálat a téli és tavaszi hónapokra szoritandó. A termést behordani csak tarlón keresztül legyen megengedve.

Vannak-e a város vagy község határában hajtó utak és gyalog-ösvények, ezek miként és mi okokból szoktak engedélyeztetni?

Mily esetekben káros a hajtó-utak és ösvények engedélyezése?

Ha a hajtó-utak és ösvények károsaknak bizonyulnak be, szoktak-e ezek tiltatni és miként?

Megfelel-e az eddigi eljárás, ha meg nem felel, mily eljárást látna életbeléptetendőnek?

A jelentések szerint kétféle hajtó-utak léteznek. Az egyik osztályba tartozók nagy kereskedelmi központok között az élő állat forgalmat közvetítik. Szerepük sokkal nagyobb volt a vas-

utak kiépítése előtt, mint a milyen ma. Ily utak vannak a Duna és a Vágduna mentén, Budapest és Bécs között. Ez utakon az áthajtás nem mindig szabad, sokszor csupán a marhák után darabonként fizetendő díj mellett engedtetik meg, ezen díj $\frac{1}{2}$ — 1 krajczár.

Vannak ezenkívül a községek határában fekvő másnemű, a belső forgalomra szolgáló hajtóutak vicinálutak, például amelyek a folyóvizekhez vagy pedig legelőkre vezetnek. Az itt-ott szokásos u. n. „nyári utakat“ a marha-hajtó utak mentén azon czélből hagyják, hogy az áthajtott állatoknak legelőül szolgáljanak.

A községi utak kijelölése rendszeren tagosításkor történik, nem tagosított határokból szokáson vagy abususon alapulnak. Ez utóbbi áll főleg a gyalog-ösvényekre nézve.

Utakat a közlekedés szempontjából szoktak engedélyezni. Nagyon gyakori az utak megcsönkítése és elszántása, a kimért szélességben való fentartásukra ritkán ügyelnek. Ez utóbbi feladattal a megyei középítészeti hivatal, vagy a városi mérnök lenne megbízandó.

Károsak az ösvények és hajtó-utak, ha fiatal fák, vetések, ültetvények között vezetnek át, mert a kártételre, főleg ha felsánczolva nincsenek, sok alkalom nyílik. A csordák által használt ideiglenes hajtóutak letapostatván, mivelésük szerfelett megnéhezítettik.

A hajózható folyók mellett hagyott vontató utak nem csupán a partok rongálása, hanem a miatt is károsak, mert a mezei kártételekre bő alkalmat nyújtanak.

Károsak különben az utak akkor is, ha nincsenek kellő szélességben kimérve.

Az utak betiltása rendszeren csövázás, kereszték, tilalmi oszlopok felállítása és árkok felhányása által történik.

Általános azonban a panasz, hogy az ellenőrzés gyenge, hatálytalan, a tilalmat csakis az tartja tiszteletben, aki épen akarja. Hatályosabb ellenőrzésnek szükségét érzik mindenfelé, sokan a csendőrség beavatkozását kívánják.

Az utak javítására az érdekelt birtokosok köteleztessenek. Dülö-utakat beültetni ne legyen szabad. Szőlőkben gyalog ösvényt verni csupán a szekérút mentén engedessék meg.

Egyes vidékeken, ha az átjárás egy év és egy napon át tartott, ennek betiltását már jogtalanak tekintik s nem is respektálják.

Faültetvények vannak-e, vannak-e szabályzatok, melyek bizonyos helyen ezek létesítését kötelezővé teszik, ha vannak ezek megfelelőnek-e?

Ha nem lennének, czélszerűnek vélné-e, hogy ilyenek létesíttessenek?

A közös valamint magán kútak használatára nézve mi a szokás, esetleg vannak-e ezt illető szabályzatok?

Faültetvények az egyes községekben, vagy megyékben vannak, eltekintve a gyümölcsösöktől, főleg a falvakban, helyenként az utak mentén s nagyobb birtokok határain.

Kötelező intézkedések ritka helyen léteznek; ilyenek Komárommegye statútuma az utaknak és futóhomokos területeknek befásításáról. Ugyszintén hasonló szabályrendelete van Zemplén-megyének is.

A nagy alföldi városokban, Kecskeméten, H.-M.-Vásárhelyen, a befásítás a város támogatása mellett gyorsan halad, ugyszintén Mosony-, Fehér- és Nyitra megyében is. Hajdúmegyében szintén örvendetes tevékenységet fejtenek ki kötelező szabályok nélkül is.

Némelyek határozottan kívánják az utaknak, határoknak kötelező befásítását. Utalva ennek előnyeire, kiemelik azon befolyást, melyet az ültetvények a klíma mérséklésére bírnak. Az ültetvények az utak mentén, mint útjelzők s árnyék-adók is fontosak.

Delelő helyek, mocsáros és homokos területeknek, folyók partjainak befásítása okvetlenül elrendelendő.

A keresztülvitelre nézve különböző javaslatok léteznek.

Állitassanak faiskolák helységenként, járások vagy megyék szerint.

Az utak mellett a fákat ültessük ritkásan pl. 20—20 m-re; csupán olyan fánemek választassanak ki, melyek nagy árnyékot nem adnak.

Ellenben mások azon véleményben vannak, hogy a kényszerű fásítás nem lenne czélszerű. Az árnyék káros, nagy lombú fák árnyéka teljesen elfedné a kis parcellákat. Gyümölcsfákat ültetni pedig határozottan káros, mert miattuk letiporják a vetést vagy a rétet.

De ez nem is lenne keresztülvihető, mert nincs ellenőrzés, a nép ellenszenvből, negédből letöri, elpusztítja a fákat.

Javaslatba hozott, hogy a lopások megállítására végett, csemetéket csupán igazolványos egyének árulhassanak.

Fiatal párokat csak akkor legyen szabad összeszedni, ha bizonyos számú csemetét már ültettek.

A faültetés két fő akadálya a nép műveletlensége és a szegénység.

Figyelembe veendő Lőcse város azon észrevétele, hogy az alagsóvekhez közel álló fák a csövekbe nyúló gyökereik, a patakok és folyók mentén ültetettek pedig lenyúló ágaik és gyökereik miatt, melyek a víz folyását gátolják, hátrányosak.

Közös kútak ugyan igen sok helyen léteznek, de használatuk szabályozva rendszerint nincsen.

A külső határban levő kutakat, a község vagy pedig a közvetlenül érdekelt birtokosok tartják fenn.

Helyenként vannak társaságok a kutak fentartására és kizáró használatára. Vagy pedig az itató kutak költségeit közösen a marhatartó gazdák viselik.

A volt szászföldön a „Bruderschaft“-ok gondozása alatt állanak. Dévény-Ujfaluban minden kuthoz bizonyos házak vannak utalva s azok lakói ügyelnek rájuk.

Vannak helyek, hol a kutakat közmunkával tartják fenn. Szükséges lenne e tekintetben szabályzatokat alkotni,

melyek a kutak gondozását, tisztántartását, fákkal körül ültetését biztosítanak.

A pocsolgyákból itatás eltiltandó lenne. —

Szerkesztői posta.

„Végzett gazda“, Nagy Sajó. Névtelen cikketeket nem közölhetünk. —

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

EQUITABLE

az Egyesült-Államok életbiztosító-társasága NEW-YORK-ban.
Alapított 1859-ben.

Biztosítási állomány 1886. december 31-én 1,747,000,000 márka.

Az új felvételek kitétek:

1884-ben 360.000,000	1885-ben 408.000,000	1886-ban 474.000,000 márka.
-------------------------	-------------------------	--------------------------------

Az ősszalap emelkedett 1886. január hó 1-től 1887. január hó 1-éig 272.000,000 márkáról 321.000,000 márkára.

A tiszta nyeresénytöbblet 1887. január hó 1-én 68 000,000 márkát tesz ki és a múlt évhez viszonyítva 13.000,000 márkával emelkedett.

Tőkebefektetések Európában 16 000,000 márkán felül. A kötvények 3 év múlva kifogásolhatlanok Minden kötvény visszavásárlási és leszállítási joga 3 év múlva. A 100.000 dollárból álló részvénytőke alapszába bályszerűleg csak is 7^{1/2}% kamatoztatik, az azon felül sok millióra rugó nyereség kizárólag a biztosítottak javára esik.

Aligazgatóság Magyarország részére:

(8.) Budapest, Andrássy-út 12. sz. (2—6.)

ELADÓ BIKÁK.

Udvarhelymegyében, Vécze községében
posta N.-Kend.

MEZEY LAJOS es. kir. kapitánynál
5 darab magyarfajú kitüntetett

BIKA ELADÓ.

(9.)

(2—3.)

(3.)

ELADÓ:

(5—5.)

1000 drb. Saazi komlódugvány, ezere 5 frt.

3000 drb. Saazi egy éves gyökeres dugvány
ezere 15 frt.

Mezei paszuly törpe, hófehér, bőtermő (szemelt
vetőmag) 100 kilónként 10 frt

Árak Homoródi vasutállomáson értendők.

Homorod-Héviz. Gr. Haller János.

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Gabona mérték	tisztá buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török-buza	100 kilo		1 köb-meter tűzifa	1 kilo marha-hús	
helye	napja								széna	szalma			
k r a j e z á r o k b a n													
Budapest	márczius	29	metermázsa	925	—	675	670	665	590	—	—	—	—
Brassó	márczius	25	hektoliter	600	380	350	360	210	400	185	125	230	32
Deés	márczius	22	"	580	540	480	—	280	480	680	220	320	32
Fogarás	márczius	18	"	615	—	350	—	210	450	285	120	210	28
Gyula-Fehérvár	márczius	26	"	640	540	425	—	250	390	250	200	260	32
Kézdi-Vásárhely	márczius	24	"	600	—	380	380	200	400	270	90	220	32
Kolozsvár	márczius	17	metermázsa	830	—	560	—	540	530	400	240	300	34
Maros-Vásárhely	márczius	24	metermázsa	848	595	560	—	560	475	230	180	300	36
Nagy-Szeben	márczius	22	hektoliter	620	500	390	—	250	440	180	120	300	32—36
Nagy-Várad	márczius	29	"	622	444	418	352	218	450	350	150	380	44
Sepsi-Szent-György	márczius	28	"	570	550	370	300	170	400	300	100	450	32
Szász-Régen	márczius	17	"	575	500	350	275	225	390	340	220	260	30
Torda	márczius	12	"	625	375	400	350	210	350	300	30	238	28